

**Kenizé
Mourad**

EVEREST

**TOPRAĞIMIZIN
KOKUSU**

**Filistin ve İsrail'in
Sesleri**

TÜRKÇESİ: M. NEDİM DEMİRTAS SÖYLEŞİ

KENİZÉ MOURAD

İkinci Dünya Savaşı başlarında Paris'te doğdu. Annesi, padişah V. Murad'ın torunu Selma Sultan'dı. Babası ise Badalpur racasıydı. İki yaşında annesini yitiren Kenizé Murad Paris'te büyüdü. 21 yaşında babasını tanıdı. Paris'te yüksek öğrenimini yaptıktan sonra 15 yıl boyunca bazı Fransız dergilerinin Ortadoğu muhabirliğini yaptı. Gazeteciliğe ara verdiği bir süre, annesi Selma Sultan'ın hayatını anlattığı *De la part de la princesse morte*'u yazdı. Bu roman Fransa'da milyonlar sattı. Yirmiye yakın ülkede yayımlandı. Kenizé Murad halen İrlanda'da yaşıyor. Daha sonra kendi hikâyesini de kaleme aldı: *Les Jardins de Badalpour* (Badalpur'un Bahçeleri).

M. NEDİM DEMİRTAŞ

1945'te Afyon'da doğdu. 1966'da A.Ü. S.B.F.'den mezun oldu. 1968-73 arası Fransa'da Ekonometri öğrenimi gördü. D.E.F. aldı. Özel sektörde çalıştı. 1990'da emekli oldu. Everest Yayınları için ayrıca Catherine Clément'in *Bitmeyen Vals* romanını çevirdi.

KENİZÉ MOURAD
TOPRAĞIMIZIN
KOKUSU

Filistin ve İsrail'in Sesleri

Türkçesi: M. Nedim Demirtaş

Toprağımızın Kokusu
Filistin ve İsrail'in Sesleri
Kenizé Mourad

Kitabın Özgün Adı:
Le parfum de notre terre,
Voix de Palestine et d'Israël

Yayına hazırlayan: Halil Gökhan
Fransızca'dan çeviren: M. Nedim Demirtaş
Kapak tasarımı: Utku Lomlu
Mizanpaj: Çiğdem Dilbaz

© Edition Robert Laffont, Paris, 2003
© 2004; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Kesim Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

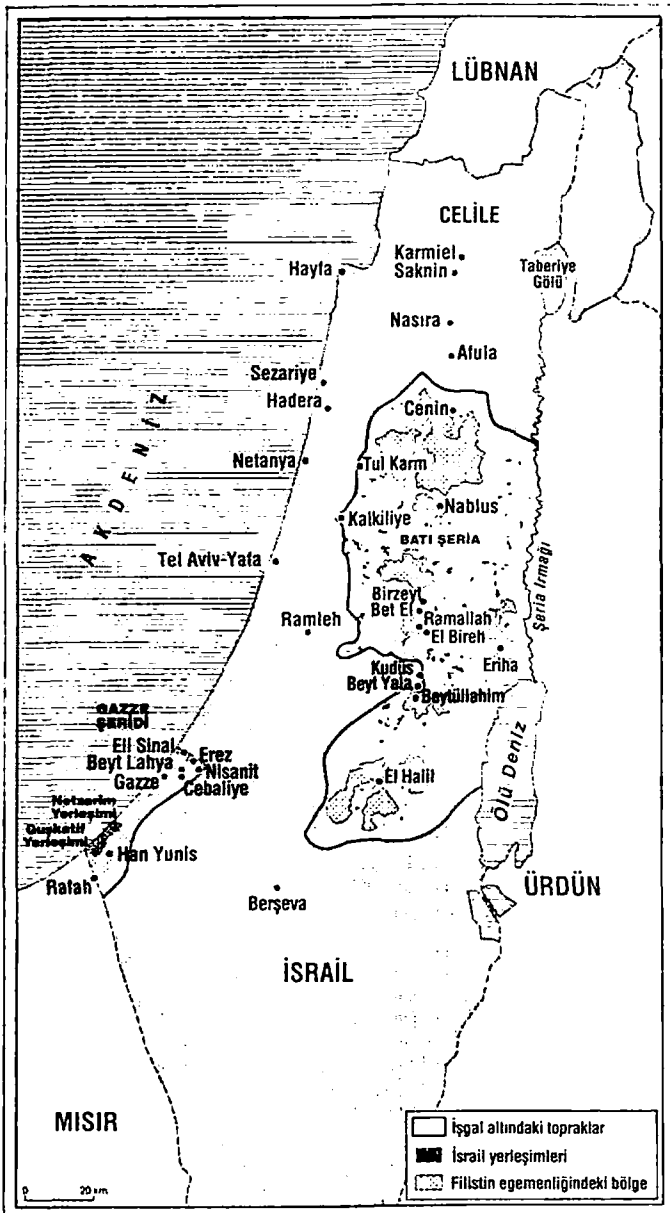
1-2. Basım: Mayıs 2004
3. Basım: Temmuz 2010
ISBN: 975 - 289 - 148 - 9

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (0212) 674 97 23
Fax: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI

Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Fax: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Fax: (212) 519 33 00
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
Günlük yaşam	
<i>Üç kez yıkılmış bir ev</i>	9
<i>Jeff Halper</i>	18
<i>Zor bir evlilik</i>	26
<i>Barikatlara karşı bilişim</i>	33
<i>Filistin'de on sekiz yaşında olmak</i>	39
Tanrı adına	
<i>İsrailli bir yerleşimci</i>	49
<i>Rahip Bernard Batran</i>	62
Silahlı zulümler ve savaşmayı reddedenler	
<i>Ressam Yusuf</i>	77
<i>Üç Halil</i>	82
<i>Savaşmayı reddeden bir asker</i>	92
İntihar saldırıları	
<i>İlk kadın intihar komandosu: Vefa</i>	103
<i>Orit'in acısı</i>	110
İfade özgürlüğü	
<i>Filistinli bir gazetecenin yolculuğu</i>	119
<i>Charles Erderlin, İsrailli bir gazeteci</i>	124
<i>Ram Loewy, angaje bir sinemacı</i>	127

Filistinli ve İsraili çocuklar	
<i>Filistin'de bir okul</i>	137
<i>Çocuk psikoloğu Cairo</i>	150
<i>"Büyüyünce onları öldüreceğim!"</i>	155
<i>Fortune'nin çocukları</i>	159
<i>Dafne'nin çocukları</i>	166
<i>"Bütün Araplar'dan kuşulanıyorum"</i>	170
<i>Eğlenmek için üzerime ateş açıyorlardı</i>	177
<i>Sokağa fıkmaya yasağıyla yaşamak</i>	181
<i>Küçük savaşçı</i>	185
Gazze	
<i>Cebaliye Kampı</i>	197
<i>Han Yunis</i>	203
<i>Eski bir fedai: Tarık</i>	222
<i>Başkalarından farklı küçük bir çocuk</i>	236
İsraili Arap olmak	
<i>Katledilen barışın bir militanı</i>	251
Cenin	
<i>Şehit düşmüş bir şehir</i>	261
<i>Cenin'den Ramallah'a</i>	279
Birlikte savaşmak	
<i>"Gerçekçi bir iyimser"</i>	291
<i>Siyahlı kadın</i>	303
<i>İnsan hakları için mücadele eden habamlar</i>	314
<i>Lea Tsemel, Filistinliler'i savunan İsraili bir avukat</i>	325
Son söz	
<i>İntikam ahlakı</i>	341
Ek bilgiler	
<i>Kronoloji</i>	347
<i>Oslo Anlaşmaları ve A, B, C, D bölgeleri</i>	353
<i>2. Camp David</i>	355
<i>Taba görüşmeleri</i>	357
<i>Geri dönüş hakkı</i>	360

TEŞEKKÜR

Bu kitapta adı geçenler dıŐında, sağladıkları bilgiler ve yardımlarından ötürü İsraili dostlarım Amnon Kapeliouk, Avraham Havilio, Uri Davis Naomi Weiner'e; Filistinli dostlarım Emine Hamşari, Kamile ve Sylvie Mansur, Yakub Odeh, Vera Tamari, Diala Hüseyini, Hasan Abdullah, Issam, Leyla, Samira, Etedel'e ve aynı zamanda Dominique Vidal, Benjamin Barthe ve Faruk Mardam Bey'e teşekkürlerimi sunarım.

Kudüs'te görev yapan eski Fransa konsolosu sayın elçi Denis Pietton'a olayları her yönüyle kavrayan çözümlmeleri ve sayın eŐi Marla'yla birlikte gösterdikleri sıcak konukseverlik için ayrıca teşekkür ederim.

İspanya'da, verdikleri tavsiye ve desteklerle beni yüreklendiren yayıncım Mario Muchnik ve eŐi Nicole'a, güneŐli evlerinde

beni konuk eden sevgili kardeşlerim Jean Roch ve Marie-Louise Naville'e de teşekkür ederim.

Fransa'da, verdikleri destekler için dostlarım Jaques Blot, Janine Euvrard, Malika Berak, Rana Kabani, Ken Takasi, Jean-Michel ve Frédérique Gueneau, Claude ve Lisa Broussy'ye de teşekkür borçluyum.

Bilgisayarımın ne zaman başım derde girse yardımına koşan Thierry Bleuze'e ve doktor reçetesine benzer el yazımıyla sabırla uğraşıp metinleri bilgisayara geçiren Colette Ledannois'ya da ayrıca teşekkür ederim.

Son olarak, Editör Robert Laffont'a, baskı öncesinde kitabımı büyük bir sabır ve titizlikle tekrar tekrar okuyan sevgili Sylvie Delassus'ye de minnettar olduğumu belirtmek isterim.

Kenizé Mourad, Filistin-İsrail ateşi arasında kalan kurbanların ölüm ve mülteci kamplarındaki zor hayatlarını, korkularını, ihtiyaçlarını bütün insanlığın adalet duygusuna ve vicdanına sunuyor.

Kenizé Mourad, annesi Selma Sultan'ın hayatını yazdığı *Saraydan Sürgüne* romanı ile bütün dünyada tanınmıştı. Ortadoğu'da 15 yıl boyunca gazeteci olarak çalışan Kenizé Mourad, romancı duyarlılığını gazetecilik deneyimiyle birleştirip ortaya çıkardığı *Toprağımızın Kokusu*'nda, altmış yılı aşkındır yaşanan Filistin-İsrail çatışmasını bu kez örnek bir kitapla sergiliyor: Akademilerin, devletlerin, resmi söylemlerin uzağında, halkın dilinden. *Toprağımızın Kokusu*, Filistin-İsrail dramını, barışı güçleştiren bütün nedenlerle birlikte ortaya koyarken, çatışmanın gerçek kurbanlarının sesleriyle ilk kez bu kadar gerçek ve çıplak olarak su yüzüne çıkarıyor. Siyasi analizleri ve genel önyargıları bir tarafa bırakan bu kitap, sözü her iki tarafın da anne-babalarına, erkek ve kadınlara, çocuklara veriyor.

Kenizé Mourad bu kitabı hazırlarken, Kudüs'ten Cenin'e, Gazze'ye, sömürge yerleşimlerine kadar bölgede ayak basmadık yer, dinlemedik insan bırakmamış. Bize onların hikâyesini anlatıyor. Kuşaklar boyu süren bu trajediyi bütün boyutları ve gerçekleriyle göstermek için istisnasız, ayırım yapmadan herkesle görüşmüş: Filistinliler, İsraili Araplar, Yahudiler...